

Науменко О. М.,
к.політ.н., доцент, доцент кафедри політичних технологій,
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОГО СЕКТОРУ В ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ

Роль громадського сектору в формуванні та розвитку громадських організацій задля стимулювання інклюзії набуває все більшої практичної реалізації. Важливим місцем формування особистості є школи та заклади вищої освіти для дітей з особливими вадами як на державному рівні, так і на рівні органів місцевого самоврядування. Реалізація інклюзивного середовища потребує відповідного матеріально-технічного та фінансового забезпечення.

Інклюзивна освіта є підґрунтям доступного і відкритого суспільства, соціальна зрілість суспільства, спроможність прийняття різноманіття людського існування та формування умов для соціалізації, активної комунікації, навчання, самореалізації, самовираження, самоствердження і самообслуговування осіб з порушенням розвитку або тимчасовим порушенням стану здоров'я [2, с. 9].

Відповідно до Закону України «Про освіту» від 05.09. 2017 р. № 2145-VIII, «інклюзивне навчання – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників».

В Законі України «Про освіту» визначається, що «інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей» [5].

В трансформації освіти неабияка роль відводиться громадським організаціям. В таких освітніх супердержавках як Фінляндія або Канада є безліч потужних громадських організацій. Державний сектор даних країн має визначене розуміння щодо очікувань від державно-приватного партнерства. Такими послугами можуть

бути позашкільна освіта чи навчання вчителів. Другим сектором активності громадських організацій в країнах з розвинутою освітою є завдання щодо популяризації нових підходів або методів. Це можуть бути організації, які безпосередньо пов'язані з освітнім туризмом та поширенням освітньої системи країни за кордоном. В розвинутих країнах громадські організації закриваючи нагальні потреби, працюють у тісній взаємодії з державою [4].

Завдяки імплементації Україною гуманістичних засад відбувся розвиток соціальної активності батьків дітей з інвалідністю в намаганні забезпечити права власних дітей, що стало основою формування громадських організацій.

В Україні активно реалізовувалася реформа децентралізації, відповідно до якої вирішення питання місцевого значення належить територіальним громадам. Актуальним є соціально-педагогічний підхід в розумінні громад, так як громада є вагомим фактором соціалізації особистості з інвалідністю.

Наразі достатньо розвинена система громадських організацій, які створили батьки дітей з інвалідністю та діють в різних містах країни України. Завданням таких організацій є інтеграція і включення дітей з особливими потребами в суспільство [3, с. 19–20].

Для організації інклюзивної освіти на місцевому рівні необхідно створити належні умови, а саме: пандуси, формування інклюзивної культури, якісний менеджмент та стратегічне планування, професійно підготовлений персонал, доступну матеріально-технічну базу, інформаційну і інфраструктурну бази, фінансування на покриття потреб закладів освіти. Необхідним є формування дій, атмосфери та умов, які направлені на те, щоб кожна людина відчувала себе комфортно в школі, закладі вищої освіти та мала можливості реалізовуватися як особистість [1, с. 13].

Об'єднання батьків дітей з особливими потребами в громадські організації з метою їх соціальної інклюзії і розвитку мають вагоме значення. Це реалізація права на освіту в залученні особливих дітей до інклюзивного та спеціального навчання. Дані

громадські організації батьків надають можливості у розвитку та самореалізації в соціумі [3, с. 21]. Розширення та формування інклюзивного освітнього середовища є одним з векторів європейського напрямку української держави. Саме імплементація інклюзії в українське законодавство та практику сформує умови безбар'єрності та толерантного гуманістичного ставлення до дітей з особливими потребами.

Список використаних джерел

1. Впроваджуємо інклюзію в закладі освіти. Державна служба якості освіти України. 2023. 86 с. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/09/Inclusion_zaklad_osvity_SQE-SURGe_2023.pdf (дата звернення: 05.05.2025).

2. Інклюзивна освіта: ідея, стратегія, результат : Матеріали I Всеукраїнської міждисциплінарної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 8 квітня 2021 р.) / Упор. Удич З.І. Тернопіль: ТНПУ, 2021. 225 с. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18577/3/inklyziv_conf_2021_novuj.pdf (дата звернення: 05.05.2025).

3. Лещенко О. Г Роль громадських організацій у соціальній інклюзії дітей з інвалідністю в Україні. Proceedings of the XXV International Scientific and Practical Conference: Social and Economic Aspects of Education in Modern Society. RS Global. January 2021. С. 17–21. DOI: https://doi.org/10.31435/rsglobal_conf/25012021/7355

4. Литвин З. Спільна справа: яка роль громадських організацій у реформі освіти. *Детектор медіа*. URL: <https://cs.detector.media/blogs/texts/185650/2023-09-18-spilna-sprava-yaka-rol-gromadskykh-organizatsiy-u-reformi-osvity/> (дата звернення: 04.05.2025).

5. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 02.05.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 05.05.2025).